

UN ESTUDI DE MIQUEL PUJOL QUE PUBLICA «ANNALS» SEGUEIX LA PISTA A LA FINCA DES DE 1492 FINS A L'ACTUALITAT

L'antic cementiri jueu de Castelló es troba sota una granja de vaques

El terreny va ser comprat l'any 1962 per Isidre Casadevall, qui hi va iniciar un negoci ramader

ALBERT SOLER
CASTELLÓ D'EMPÚRIES

Un estudi del rector de Castelló d'Empúries, Miquel Pujol i Planelles, publicat recentment en l'Annal de l'Institut d'Estudis Empordanesos, posa fi a un dels grans misteris d'aquella població, situant exactament l'històric Fossar dels Jueus en el lloc on actualment hi ha la granja de bestiar vaquí propietat de Pere Casadevall i Portell.

En 58 pàgines, té temps l'autor de remuntar-se als primers testimonis que parlen d'un cementiri jueu a Castelló d'Empúries —el més antic es remunta a l'any 1306—, testimonis de membres d'aquella comunitat en la seva gran majoria. O de més d'un cementiri, perquè durant molt temps s'hacregut que hi havia hagut, a l'edat mitjana a Castelló, un cementiri a dintre del recinte de la ciutat, i un altre a l'exterior. Miquel Pujol, però, es decanta per creure que es tractava de dos cementiris no contemporanis, essent per tant un el nou i l'altre el vell. És aquest darrer el que ha estat objecte del laboriós treball d'investigació de l'estudiós.

L'any 1492, amb el decret d'expulsió dels jueus promulgat pels Reis Catòlics, l'esmentat cementiri va ser venut i alienat a parcel·les, ja que havia perdut la seva funció. Miquel Pujol s'ha remuntat fins a aquella data i inclou en el seu estudi tota una cronologia de les diferents mans per les quals ha passat el solar fins a ser habitat avui per les vaques de Pere Casadevall. Així, des del 20 d'octubre de 1492 en que el notari Bernat Andreu el compra al veguer del comtat Ausiàs de Contreres, ha passat a ser possessió de gent tan diversa com, entre altres, el cirurgià de Castelló, Narcís Villosa —1603—, l'apotecari de la mateixa població. Josep Saló —1720—, un pages de Llançà de nom Esteve Moner

Làpida jueva. Aquesta, que va ser trobada el març de 2002, té una inscripció en hebreu i data del segle XIII o XIV.

▼ USADES COMA MATERIAL DE CONSTRUCCIÓ

Làpides irrecuperables

■ En un darrer epígraf de l'estudi, Miquel Pujol es refereix a les làpides jueves trobades en diferents treballs arqueològics a Castelló d'Empúries. L'estudiós en comptabilitza dotze, situant-les a diversos museus la majoria —unes quantes a Girona—, una altra en mans d'un particular que vol mantenir-se en l'anonimat, i una darrera en parador desconegut. Totes procedeixen del Fossar de Castelló,

—1770—, el confiter de Castello Rafael Dalfau —1804— o el gironí Vicenç Cánovas Delclós —1954— Miquel Pujol va anar seguint la pista

de la propietat durndnt aquest més de 500 anys fins a acabar en la granja d'Isidre Casadevall i Guixeres, qui va morir l'any 2002, pas-

—1770—, el confiter de Castello Rafael Dalfau —1804— o el gironí Vicenç Cánovas Delclós —1954— Miquel Pujol va anar seguint la pista

sant la finca a la seva vídua i al seu fill, l'abans esmentat Pere Casadevall.

Tan minucios és l'estudi de Miquel Pujol, que no només explica que Isidre Casadevall va passar a ser el propietari de la finca l'any 1968, sinó que afegeix que va construir-hi la granja l'any 1977, que l'obra va ser valorada en 700.000 pessetes, i que les dependències estan formades per tres cossos, dels quals assenyalava la seva mida exacta. La ubicació del terreny, lluny del nucli de Castelló, era ideal per un negoci ramader d'aquelles característiques.

L'autor no es limita a relatar cronològicament quins han estat els propietaris, sinó que en les pàgines del treball s'atura a explicar detalls, causes i efectes de cadascuna de les compres.